

**UCHWAŁA NR XVII/123/2016
RADY MIEJSKIEJ W GORZOWIE ŚLĄSKIM
z dnia 24 lutego 2016r**

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną
w Gminie Gorzów Śląski na lata 2016- 2020**

Na podstawie art.18 ust.2, pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj: Dz.U z 2015r. poz. 1515,1890) oraz art.17 ust.1, pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj: Dz.U z 2015r. poz. 163, poz. 693, poz. 1045, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607, poz. 1616, poz. 1830, poz. 1893)

Rada Miejska w Gorzowie Śląskim uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie Gorzów Śląski na lata 2016-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gorzowa Śląskiego.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016r.

Przewodniczący Rady

Artur Kajkowski

Gminny Program Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną W GMINIE GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2016-2010.

1. WPROWADZENIE.

Rodzina uważana jest za naturalną i podstawową komórkę społeczną. Jako pierwsze środowisko wychowawcze wpływa na osobowość człowieka, jego życie i rozwój. Rodzina jest miejscem, w którym doświadcza swoich pierwszych kontaktów z otoczeniem, zaczyna poznawać i rozumieć wartości społeczne. Na ich podstawie będzie budować swój własny system norm i zachowań. Rodzina jest mikrostrukturą związaną ze społeczeństwem, reaguje na zachodzące zmiany społeczne, podlega przemianom gospodarczym, kulturalnym i obyczajowym. W pewnej mierze stanowi odbicie współczesnego społeczeństwa, które wyciska na niej piętno i narzuca określone ograniczenia. Rodzina jest podmiotem życia społecznego, natomiast harmonijne współistnienie rodziny i społeczeństwa daje optymalne warunki rozwoju człowieka. Znaczenie rodziny dla życia i pomyślnej sytuacji społeczeństwa pociąga za sobą szczególną odpowiedzialność za wspieranie i umacnianie rodziny.

Dokonująca się w Polsce transformacja ustrojowa stała się przyczyną wielu procesów destrukcyjnych, zagrażających społeczeństwu oraz co najważniejsze – rodzinie jako naturalnej, podstawowej komórce tego społeczeństwa. Systematycznie wzrasta ilość rodzin dysfunkcyjnych i nie wydolnych wychowawczo. Problemem jest bezrobocie, alkoholizm, ubóstwo, wzrost agresji i przemoc wśród dzieci i młodzieży. Powiększają się różnice społeczne i materialne.

Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest budowa lokalnego systemu wsparcia nad dzieckiem i rodziną, a w ostatecznym efekcie stworzenie systemu w warunkach, których rodzina będzie mogła liczyć na pomoc i wsparcie wielozakresowe i zintegrowane. System wsparcia musi mieć charakter lokalny.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina w pierwszej kolejności powinna mieć możliwość samodzielnego mierzenia się ze swoimi problemami, co pozwala zwiększyć szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych. Najpoważniejsze obszary problemowe określić można na podstawie analizy przyczyn korzystania z pomocy społecznej.

Zakres pojęcia profilaktyka i opieka nad dzieckiem i rodziną w niniejszym opracowaniu obejmuje system zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka oraz prawidłowego funkcjonowania jego rodziny, w przypadku braku opieki rodzicielskiej przygotowania i organizowania opieki zastępczej.

W szczególności obejmuje dbałość o :

- właściwe warunki życia dziecka,
- prawidłowość przebiegu procesu edukacji i wychowania,
- respektowanie praw dziecka, zapewnienie mu poczucie bezpieczeństwa i akceptacji,
- aktywny udział dzieci i ich rodzin w kulturze oraz tworzenie właściwego spędzania wolnego czasu,

- rozwój zabezpieczeń społecznych, pomoc pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej,
- bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Najważniejsze z problemów występujących w rodzinie wiąże się z :

- 1) bezrobociem, które często jest związane z brakiem wystarczających kwalifikacji zawodowych, a także brakiem chęci do pracy przy długoletniej bierności zawodowej,
- 2) wielodzietnością, która często łączy się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) alkoholizmem, który często powoduje dysfunkcję i demoralizację rodziny.

2. KIERUNKI DZIAŁAŃ, ZADANIA I OCZEKIWANE EFEKTY:

- 1) Wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka poprzez:
  - diagnozowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - udzielanie pełnej informacji z zakresu korzystania z systemu bezpieczeństwa socjalnego,
  - aktywizację społeczną i aktywizację zawodową w ramach programów, projektów socjalnych i projektów systemowych,
  - aktywizację zawodową w formie szkoleń zawodowych,
  - świadczenie poradnictwa specjalistycznego w szczególności: prawnego, psychologicznego i rodzinnego osobom i rodzinom mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych bez względu na posiadany dochód:
- 2) Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz bezradnością w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego poprzez:
  - zapewnienie dostępu do pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego,
  - zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego ,pedagogicznego dla rodziców, którzy nie radzą sobie z problemami wychowawczymi i uzależnieniami dzieci,
  - organizowanie zajęć o charakterze informacyjno-warsztatowym dla rodziców dzieci realizujących obowiązki szkolny,
- 3) Wspieranie osób i rodzin zagrożonych zjawiskami patologii społecznej poprzez:
  - a) tworzenie i realizację gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, w tym:
    - zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
    - zapewnienie pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób zagrożonych przemocą,
    - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności adresowanych do dzieci i młodzieży (nikotyna, alkohol, narkotyki), a także kontrola przestrzegania dystrybucji alkoholu wśród dzieci i młodzieży,
  - b) organizację i współorganizację czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonych zjawiskami patologii ze szczególnym uwzględnieniem organizacji zimowego i letniego wypoczynku.
  - c) monitoring uzależnień w skali lokalnej poprzez zbieranie informacji i danych liczbowych od instytucji działających na terenie gminy (m.in. szkół, ośrodka zdrowia, policji) o rozmiarach zagrożeń.

Podstawową rolą pracownika socjalnego jest dokonywanie prawidłowej diagnozy rodziny celem ustalenia możliwości samodzielnego przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych.

Pracownicy socjalni budując z rodziną plan pomocy, podejmują równocześnie różne formy pomocy społecznej ukierunkowane na rozwiązanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest współpraca z organizacjami pozarządowymi.

3. ODBIORCY PROGRAMU.

Odbiorcami programu są rodziny, które są zagrożone niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym. Członkowie rodzin przede wszystkim borykają się z takimi problemami społecznymi jak: alkoholizm i towarzyszące temu zjawisku przemoc i ubóstwo. Równie ważnym problemem jest bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Celem programu jest: przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, poszukiwanie nowych, alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną, wzmocnienie roli i funkcji rodziny na rzecz prawidłowego wypełniania zadań związanych z dzieckiem i jego wychowaniem, zapobieganie i przeciwdziałanie różnym formom niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży oraz dysfunkcyjności rodziny, koordynacja wszelkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych, opracowanie informacji o możliwościach skorzystania z różnych form i metod pomocy, opieki i wsparcia dla dziecka i rodziny, udzielanie rodzinie kompleksowej pomocy w formie specjalistycznego poradnictwa i terapii, upowszechnianie działalności profilaktycznej i promocji zdrowia.

4. ZASADY OGÓLNE FUNKCJONOWANIA PROGRAMU.

- 1) Zaangażowanie beneficjentów programu w oparciu o zawarte porozumienia.
- 2) Długofalowość i kompleksowość realizowanych działań w oparciu o programy i projekty społeczne.
- 3) Współpraca i partnerstwo organów administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych.
- 4) Współpraca i współodpowiedzialność realizujących program w oparciu o zespoły interdyscyplinarne.
- 5) Podmiotowość rodziny i ochrona praw rodziny i dziecka w oparciu o zawarte uzgodnienia i porozumienia np. kontrakt socjalny.
- 6) Wspieranie rodziny w wykonywaniu jej podstawowych funkcji tj :w opiece, wychowaniu i socjalizacji poprzez utworzenie instrumentów wspierających realizację pracy społecznej.

5. CEL PROGRAMU I ZADANIA .

Cele programu realizowane są na dwóch poziomach:

I – profilaktyka,

II- wczesna instytucjonalna pomoc rodzinie.

Poziom I. Profilaktyka:

- pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i młodzieży mających trudności edukacyjne, problemy adaptacyjne, będących w sytuacji kryzysowej- prowadzone na terenie placówek oświatowych,
- działalność psychoedukacyjna skierowana do rodziców,
- zajęcia pozalekcyjne: sportowe, kulturalne, rekreacyjne, edukacyjne,

- akcja-lato-zima: półkolonie, festyny, koncerty,
- programy profilaktyczne nastawione na zapobieganie konkretnym zagrożeniom jak: agrsja, uzależnienia, sekty, przemoc,
- programy promocji zdrowia realizowane we współpracy ze służbą zdrowia oraz sanepidem,
- tworzenie otwartych miejsc rekreacji i wypoczynku: place zabaw, ogródki jordanowskie, boiska, hale,
- kontrola realizacji obowiązku szkolnego, systematyczny monitoring potrzeb środowiska lokalnego w zakresie działalności profilaktycznej.

Poziom II. Wczesna instytucjonalna pomoc rodzinie:

- opieka przedszkolna,
- poradnictwo socjalne, specjalistyczne i rodzinne,
- terapia indywidualna i grupowa,
- dożywianie dzieci,
- świetlice środowiskowe i wiejskie,
- dofinansowanie wypoczynku letniego i zimowego dla rodzin z rodzin ubogich,
- pomoc osobom niepełnosprawnym,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawie o dożywianiu i systemie oświaty,
- tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- wspieranie funkcjonowania świetlic dla dzieci,
- prowadzenie punktu konsultacyjnego, grup wsparcia i poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie oraz osób uzależnionych,
- edukacja prawna, w tym rozpowszechnianie informacji profilaktyczno-interwencyjnych w funkcjach wymiaru sprawiedliwości oraz służb porządku publicznego.

Zadania w zakresie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zadania – partnerzy w realizacji zadań:

- organizowanie zajęć informacyjnych poszerzających wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży: szkoły, świetlice, służba zdrowia, punkt konsultacyjny, poradnia rodzinna,
- włączanie rodziców w proces dydaktyczno-wychowawczy dzieci np.: pomoc rodziców przy odrabianiu lekcji, przy organizacji imprez klasowych, szkolnych -szkoły, świetlice, dom kultury,
- organizowanie pomocy w zakresie wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne,-szkoły, MGOPS,
- udzielanie informacji na temat ofert wypoczynku: MGOPS, organizacje pozarządowe,
- realizacja istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży:- MGOPS, GKRPA, szkoły,
- wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych:- szkoły, świetlice, dom kultury, organizacje pozarządowe,
- opracowanie i wdrażanie procedury wyróżnienia i nagradzania rozwoju młodzieży uzdolnionej:- urząd miejski, szkoły, GKRPA,
- realizacja projektów i programów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu:- szkoły, GKRPA,
- udzielanie pomocy uczniom mającym trudności w nauce:- szkoły, MGOPS, wolontariat, świetlica środowiskowa,
- pomoc uczniom w decyzji wyboru zawodu: - Poradnia pedagogiczno-psychologiczna, szkoły gimnazjalne, Powiatowy Urząd Pracy,

- finansowe wspieranie uczniów zdolnych z rodzin o niskich dochodach: - urząd miejski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, organizacje pozarządowe,
- opracowywanie danych na temat warunków życia rodzin: - MGOPS, szkoły, policja,
- rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego- wsparcie dla rodzin z osobami długotrwale bezrobotnymi: - MGOPS, Powiatowy Urząd Pracy,
- wspieranie plenerowych imprez sportowych , rekreacyjnych: - szkoły, MGOPS, GKRPA,
- wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo- rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży: urząd miejski, MGOPS, GKRPA, organizacje pozarządowe,
- realizacja ochrony zdrowia w zakresie zdrowia publicznego- higiena, szczepienia ochronne: służba zdrowia, szkoły,
- kontrola zakazu sprzedaży alkoholu, papierosów dzieciom i młodzieży do 18 .rż,- GKRPA, Policja, MGOPS,
- ochrona dzieci przed przemocą i uzależnieniami: - GKRPA, policja, szkoły, MGOPS.

6. PARTNERZY PROGRAMU.

- Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim
w tym : pracownicy socjalni, asystent rodziny, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- szkoły i przedszkola działające na terenie gminy Gorzów Śląskim,
- lekarze rodzinni i pielęgniarki środowiskowe,
- Policja,
- Prokuratura Rejonowa,
- Sąd Rodzinny i Nieletnich.
- kuratorzy sądowi,
- Caritas,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Powiatowe centrum Pomocy Rodzinie.

7. REALIZACJA PROGRAMU.

Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną.

- uświadomienie rodziców w zakresie norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania,
- wzbogacanie standardowej oferty dydaktycznej,
- wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat uzyskania pomocy głównie dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie uzależnieniom,
- wzrost zaangażowania organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań na rzecz rodzin.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

- środki budżetu gminy w tym środki finansowe Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- inne źródła (np. zbiórka żywności, odzieży ,dary z programu pomocy żywnościowej)

9. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Gminny Program profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną jest dokumentem, który może podlegać okresowym weryfikacjom, dostosowanym do zmieniającej się rzeczywistości i przepisów prawa. Stały monitoring jest prowadzony przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Niniejszy Program został opracowany zgodnie z art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj Dz.U z 2015r. poz. 163 ze zmianami).